

Olje- og Energidepartementet
PB 8148 Dep
0033 Oslo

Deres ref: 19/62-

Vår ref: ol

Dato: 22.02.2019

Høring – EU-direktiv 2018/2002 (Energieffektivisering)

Europakommisjonens reviderte energieffektiviseringsdirektiv, fremmet i november 2016, fremkommer som tillegg og endringer til det første energieffektiviseringsdirektivet, som var på offentlig høring i Norge i 2012. Regjeringen har bestemt at Energieffektiviseringsdirektiv I skal innlemmes i EØS-avtalen. Direktivet er i formell EØS-prosess og drøftes i EFTA-sammenheng for innlemmelse i løpet av 2019.

Norsk Industris innspill

Norsk Industri støtter EØS-innlemmelse av direktivet. Energieffektivisering, en av EUs fem strategiske energiunion-pilarer, har blant annet som formål å bedre forsyningssikkerhet, redusere behov for dyr infrastruktur og øke konkurransekraft. Her er våre interesser sammenfallende med EU. Effektiv bruk av fornybare og knappe energiressurser holder energikostnader nede og gjør industrien i Norge i stand til å konkurrere på store globale markeder med svært stramme marginer. Våre medlemsbedrifter har i senere år gjennomført en rekke tiltak, deriblant utnyttelse av spillvarme, bedre isolering, ny energibesparende teknologi, digitalisering og driftsledelse. Hensyn til energieffektivisering som konkurransefortrinn gjør at industrien i stor grad allerede har uttømt sitt potensiale.

Direktivet har en tilretteleggende, snarere enn styrende, funksjon. Medlemslandene tillates mye fleksibilitet i målsetting, metoder og virkemidler for oppnåelse. Regelverk for begrunnelse, rapportering og verifikasjon av fremdrift og oppnåelse defineres i styringsforordningen (se separat høringsbrev). I praksis gir dette anledning til å sette hensiktsmessige mål og utforme virkemidler som tar hensyn til vår begrensede evne til ytterligere effektivisering. Dette er en mulighet norske myndigheter må benytte.

Våre innspill, gjengitt under, er kategorisert etter spesifikke endringer i enkeltartikler.

Artikkel 1 – overordnet målsetting

Artikkel 1 gir nytt bindende energieffektiviseringsmål på EU-nivå på minst 32,5% i 2030. Dette er et absolutt sparemål, altså et tak, målt mot en forventningsbane uten tiltak. Dette betyr at primærforbruk i 2030 ikke skal overstige 1273 mtoe og sluttforbruk ikke overstige 956 mtoe. Dette er det samme som en reduksjon på henholdsvis 5200 TWh og 2800 TWh sammenlignet med energiforbruk i 2005.

Norsk Industri oppfatter disse målsettingene som svært ambisiøse. Vi mener dessuten det er et grunnleggende problem at effektivisering skal måles som absolutt reduksjon av energibruk i økonomien.

Artikkel 3 – Norges bidrag

Nasjonale mål er ikke bindende, men det må tas hensyn til EUs overordnede tak på energiforbruk når et norsk bidrag utformes. Ikke-bindende mål for effektivisering i 2020 og 2030 skal inngå i medlemslandenes nasjonale energi- og klimaplaner.

Norsk Industri registrerer at det er svært usikkert hva som kan bli norsk bidrag dersom summen av indikative bidrag ikke når opp til EU-målet. EU-kommisjonen vil da følge opp med evaluering av tiltak og eventuelt foreslå ytterligere tiltak for hvert enkelt land. En ytterligere usikkerhet er at kommisjonen kan heve 2030-målet ved enkelte omstendigheter.

Industrien står for en tredel av samlet norsk energiforbruk, og potensialet for effektivisering er svært begrenset. Norsk Industri vil på det sterkeste formane norske myndigheter til å så tidlig som mulig sette et mål som er hensiktsmessig, vekstfremmende og oppnåelig, og tar høyde for denne begrensningen. Det må samtidig legges frem en gjennomgående god begrunnelse for målsettingen. Målsettingen må dessuten utledes av at vi har en fullstendig fornybar kraftsektor, høy grad av energisparing i bygg og en transport-sektor som allerede har startet omstillingen til energieffektivt og klimavennlig drivstoff.

Vi tillater oss å illustrere vår innstilling med noen kvantitative størrelser. Hvis vi ender opp med et sparemål likt EUs kollektive målsetting på 32,5%, og vi forventer at norsk sluttforbruk ender på 230 TWh i 2030, vil et sparemål likt EUs bety at vi må spare omtrent 60 TWh sammenlignet med dette nivået, og omtrent 50 TWh sammenlignet med i dag, på sluttforbruk.

En slik måloppnåelse vil bli enormt krevende. En rapport fra DNV-GL som ferdigstilles i disse dager, viser at man kan nå en nasjonal utslippsreduksjon på 45% fra 1990-2030 med en omfattende elektrifisering i alle sektorer. Denne elektrifiseringen vil gi en energieffektiviseringsgevinst tilsvarende 30 TWh i perioden 2017-2040. Formodentlig vil ytterligere beskjedne innsparinger i andre sektorer være mulig, men langt fra tilstrekkelig. Viktigst er uansett at et sparemål i denne størrelsesorden, og sparemål generelt, vil utelukke vekst i industriens energiforbruk, og dermed også vekst i industrien.

Et slikt sparemål vil også hemme industriens klimaambisjoner. Norsk Industri viser til industriens fremtidsambisjoner presentert i *Veikart for Prosessindustrien; økt verdiskaping med nullutslipp i 2050*. Realisering av disse ambisjonene krever utvikling og bruk av energiintensive lavutslippsteknologier, eksempelvis karbonfangst- og lagring og fremstilling av hydrogen ved elektrolyse. Innføring av et tak på industriens energiforbruk vil i praksis gjøre denne ambisjonen uoppnåelig.

Riktig måleindikator for industri vil være energiintensitet (i GWh/tonn produkt), ikke energisparing. Industrien måles allerede på energiintensitet i dag, både i nasjonale register og på ulike markedsplasser. Vi gjør oppmerksom på at indikative bidrag kan, om ønskelig, defineres som mål på energiintensitet og ikke energisparing, se direktivets fortale-punkt 6. Dette bekreftes i styringsforordningens artikkel 4(b)-2.

Vi påpeker at norske myndigheter har anledning til å fremme en vekstfremmende effektiviseringspolitikk. Vi viser til direktivets artikkel 6 der det står: "*Member States shall assess and, if appropriate, take measures to minimise the impact of the direct and indirect costs of energy efficiency obligation schemes on the competitiveness of energy-intensive industries exposed to international competition.*" (Vår utheving).

Artikkel 7 – obligatoriske sparemekanismer

Direktivets *artikkel 7* viderefører rammene for energispareobligasjonsmekanismen (EEOS), direktivets eneste obligatoriske element på medlemslandsnivå. EEOS legger et krav på energileverandører om å kutte årlig energiomsetning med en gitt prosentsats, sammenlignet med en referansebane. Frem til 2020 er denne prosentsatsen 1,5% per år, mens i perioden 2021-2030 settes den til *minst* 0,8%.

Dersom Norge innlemmer direktivet, forplikter vi oss til å følge begge målsettinger. Vi vil altså måtte oppnå en kumulativ innsparing i henhold til 2020-målet, og innføre gjeldende målsetting for perioden 2021-2030. En enkel regneøvelse, der vi antar at det norske referansebane-forbruket blir 230 TWh i 2030, antyder at norske energileverandører må redusere årlig energisalg slik at energiforbruket blir om lag 15 TWh lavere i 2030 enn det ville vært uten EEOS.

Frem til 2020 kan kvotepliktig industri unntas fra EEOS. Muligheten for å benytte seg av tilsvarende unntak vil nå være begrenset til at et land først må oppnå sparemålet på 0,8%. Selv om selve sparemålet er lavere enn det gjeldende 1,5%, oppfatter vi dette som en innstramning fra dagens system i og med at det innføres et «gulv» for energisparing. Et industriunntak kan for øvrig ikke overstige 35%.

Generelt oppfatter vi at endringene i direktivets artikkel 7 er kompliserte, det er uklart hvordan regelverket skal gjennomføres og det er vanskelig å nå overskue hva de konkrete formuleringene vil innebære i praksis. Vi mener at dersom norske myndigheter tar sikte på å implementere denne delen av direktivet, må det gjøres på en måte som gjør at unntaksmuligheten for ETS-sektorer benyttes fullt ut.

En uklarhet er hvordan oppnådd energieffektivisering gjennom diverse støtteprogram under Enova skal telle. Enova oppgir at støttede program har oppnådd energireduksjon på 11,2 TWh mellom 2012 og 2018. Etter Norsk Industris vurdering vil Enovas mange spareprogram være i tråd med direktivets unntaksmulighet for EEOS definert i artikkel 7(a)-6. Dette betyr at oppnådd energisparing under Enova trolig kan godkjennes som (delvis) måloppnåelse for perioden frem til 2020, og at Enova kan være et alternativ til EEOS etter 2020. Vi mener norske myndigheter tidligst må klargjøre hvorvidt dette er tilfelle.

Norsk Industri vurderer like fullt EEOS-forpliktelsene som oppnåelige dersom transport-sektoren og byggsektoren inkluderes. Vi vil derfor ikke støtte å unnta transportsektoren, som direktivet gir anledning til.

I henhold til direktivets artikkel 7b åpnes det for å benytte andre virkemidler for å nå 0,8%-målet. Det er uklart hva slags virkemidler dette kan innebære og hvordan det skal måles, men det bør utredes hvorvidt dette kan være en løsning for Norge.

Artikkel 21 – konverteringsfaktorer

Direktivets *artikkel 21 klargjør* hvilke konverteringsfaktorer medlemslandene skal benytte. Her er standard-primærenergifaktoren for elektrisitet endret fra 2,5 i nåværende direktiv til 2,1 i kommende direktiv. Dette er en viktig, men fortsatt utilstrekkelig endring. Norsk elektrisitetsproduksjon kommer helt og holdent fra fornybare energikilder, der riktig konverteringsfaktor er 1,0. I direktivets vedlegg (Annex I) gis medlemslandene anledning til å bruke en annen faktor dersom dette kan forsvares. Dette er en mulighet norske myndigheter må benytte og begrunne.

EØS-relevans

Det er vesentlig for industrien å få vite hvilke deler av både eksisterende direktiv og det reviderte direktivet myndighetene mener er EØS-relevant, og hvordan direktivet skal implementeres. Vi legger til grunn at industrien vil involveres i nasjonal implementering av direktivet og utvikling av eventuelle rammebetingelser.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Ole Børge Yttredal
Direktør Energi- og miljøavdelingen